

WEEK
TEGEN
PESTEN
OP TV

“Bij pesten zijn er alleen verliezers”

IN HET KADER VAN DE LANDELIJKE 'WEEK TEGEN PESTEN' ZIJN ER DIVERSE PROGRAMMA'S ROND DIT THEMA OP TV TE ZIEN. HOOGLERAAR SOCIOLOGIE EN PEST-EXPERT RENÉ VEENSTRA GAF HET MINISTERIE VAN ONDERWIJS ADVIES OVER PESTEN. TROSKOMPAS SPRAK MET HEM.

Wat is pesten?

René Veenstra: “In ons land hebben we de woorden plagen en pesten. Plagen is elkaar scherp houden, dat doe je in je vriendengroep of in je relatie. Bij pesten is er sprake van een machtsverschil en doe je iets ten koste van een ander. Het zijn vaak makkelijke doelwitten, het gebeurt keer op keer en met opzet.”

Is pesten van alle tijden?

“Dat denk ik wel. Je zou kunnen beredeneren dat het van belang is om binnen een groep op te vallen. Bij primitieve samenlevingen die nog in de oertijd leven, zoals in het Amazonegebied, zie je wel dat de meest agressieve mannen de meeste nakomelingen krijgen. Misschien dat pesten is ontstaan in de oertijd, maar pas op: dat

iets evolutionair valt te verklaren, betekent niet dat het ook goed is.”

Zitten er geen positieve kanten aan pesten?

“De positieve kant is dat je aandacht krijgt, dus op de korte termijn heeft de pester er voordeel van. Maar onderzoek over de lange termijn laat zien dat zowel slachtoffers als daders slechter af zijn. Zelfs kinderen die buitenstaander zijn in een klas waar veel gepest wordt, ondervinden er nadeel van. Zij zijn vaker angstig en hebben een lager zelfbeeld. Dus bij pesten zijn er alleen maar verliezers.”

Is het pesten veranderd door de sociale media?

“Nu zijn slachtoffers ook thuis niet meer veilig, want ook daar krijg je haatmail of word je buitengesloten. Maar uit onderzoek weten we dat wie in de sociale media wordt gepest, vrijwel altijd ook in het echte leven wordt getreiterd. Daarom kun je het ook prima via school terugdringen. Je moet ook wel als leerkracht, want al gebeurt het buiten schooltijd, het gonst toch rond op school.”

Werkt zo'n antipestweek?

“Dat is moeilijk vast te stellen, maar toen ik onderzoek deed naar het antipestprogramma KiVa, was dat net in een periode dat pesten enorm in de aandacht kwam. Bij de door ons getrainde scholen nam het pesten met tweederde af. Maar bij de scholen die

Hoogleraar sociologie en pestexpert René Veenstra

we niet hadden getraind nam het pesten af met de helft. Een van de verklaringen is waarschijnlijk wel bewustwording.”

Geldt diezelfde regel van bewustwording voor de pestfilms die deze week uitgezonden worden?

“Ik denk dat films als ‘Spijt!’ (maandag te zien op NPO Zapp, red.), ‘Bluebird’ (donderdag), ‘Don’ (vrijdag) maar ook ‘Mean girls’, ‘Mean Creek’ en ‘Klass’ goed in te zetten zijn in het onderwijs. Als je die films aan leerlingen laat zien, zullen ze daar zeker over willen

ANTIPESTWEEK OP TV

In de landelijke Week tegen Pesten (21 t/m 25 september) zijn er vanaf maandag op NPO Zapp veel programma's te zien waarin het onderwerp pesten centraal staat, zoals 'Zapp Anti Pest Club', 'Week tegen Pesten', thema-uitzendingen van 'Het klokhuis' en een afsluitende thema-avond op vrijdag. Bovendien wordt er elke middag een toepasselijke Zappbios-film uitgezonden. Zie voor meer informatie pagina 62 en de site zapp.nl/antipestweek.

napraten. Om een goede discussie te voeren is het wel belangrijk dat leraren daarin zijn getraind.”

Is pesten ooit helemaal uit te bannen?

“Nee, zelfs als straks alle scholen in Nederland gebruikmaken van die betere programma's tegen pesten, zal er nog steeds worden gepest. Nu is dat een kwart en met een goed programma kun je het ongeveer terugdringen tot een tiende. Een mooie reductie, maar ik vind het niet genoeg. Daarom wil ik met maatwerk nog verder komen. Scholen weten precies hoe leerlingen zich ontwikkelen op het gebied van taal en rekenen, daar krijg je op het tienminutengesprek zelfs een mooie grafiek bij. Maar hoe een leerling er sociaal voor staat, of hoe de groepsprocessen verlopen, daar weten leraren veel minder over. Mijn eigen onderzoeksgroep is bezig om instrumenten en programma's te ontwikkelen om scholen daarin te helpen. Dat is een belangrijke taak voor de komende jaren.” □

ZAPP ANTI PEST CLUB
MA T/M DO, NPO ZAPP
WEEK TEGEN PESTEN
WERKDAGEN, NPO ZAPP